

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY LV - 2724

Preu 20 cts. - Atrassats, 40

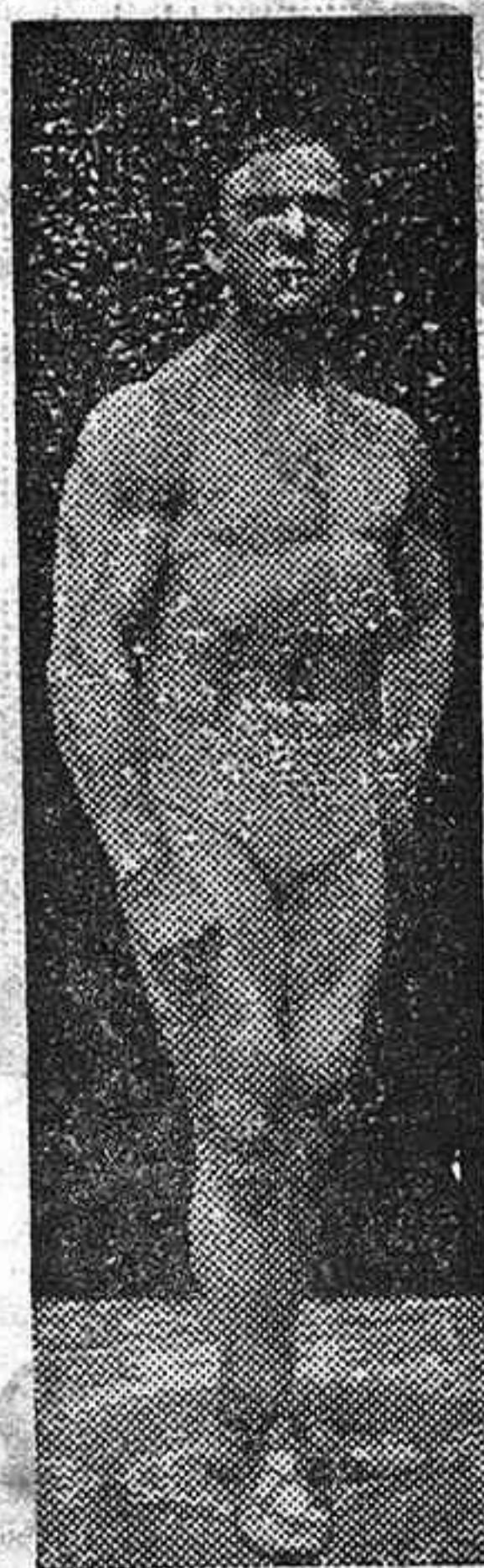
En Maura

—No ho sé, però em sembla que amb l'aigua d'aquesta regadora, a l'arbre de la República li va caient el fruit...

VÓS PODRÍEU CASAR-VOS...

Si no ho sou, no podeu cometre acció més cruel que casar-vos amb una dona vessant de salut i fer-la mare de fills raquítics.

Sou fort, sa, de sang vermella i vitalitat abundant, la qual voldríeu que els vostres fills heretessin? O, pel contrari, sou feble, escanyolit, d'espatlles caigudes, pit enfonsat, dispèptic, patiu d'estrenyiment, sou biliós o de sang impura?

LIONEL STRONGFORT
l'home perfecte

Fills forts i sans

No hi fa res l'estat present de la vostra salut. No és mai tard. En les mans vostres està convertir-vos en la mena d'home fort i viril que voldríeu, l'home que voldria que fóssiu la qui ha d'ésser la vostra senyora, més encara, la classe d'home que la vostra muller creu que heveu d'ésser.

Jo us puc ajudar

a reconstruir el vostre organisme defectuós, a fortificar el sistema nerviós vostre, a guarir-vos l'estrenyiment, la dispèpsia, el decaïment, la manca d'energia, la neurastènia i altres malalties, fins a fer de vós un home actiu i viril, volgut i respectat per tots els que us volten.

Llegiu el meu interessant llibre "Promoció i conservació de la salut, força i energia mental", que us serà de gran profit. Us el remetré completament gratis. Sols us demano que m'ajudeu a pagar el cost del franqueig lliurant-me 80 cèntims en moneda del vostre país. Marqueu en el cupó les matèries que us interessin, a fi que jo pugui estudiar el vostre cas, i fer-vos saber la meva opinió a volta de Correu.

INSTITUT STRONGFORT

LIONEL STRONGFORT, Director

Especialista en Salut i Cultura Física

BERLIN-WILMERSDORF (ALEMANYA)

CONSULTA GRATIS I CONFIDENCIAL

(posi's el franqueig suficient per a cartes a l'Estranger)

Institut Strongfort. Berlín - Wilmersdorf (Alemanya) - 1099

Serveixi's trametre'm completament gratis el llibre "Promoció i Conservació de la salut, Força i Energia Mental", per al franqueig del qual li acompanyo 80 cèntims en segells de correu del meu país. He marcat amb una X les matèries en què estic interessat.

☐ Catarro	☐ Viciis secrets	☐ Impotència sexual	☐ Desordres de l'estómac
☐ Asma	☐ Barbs (acné)	☐ Nerviositat	☐ Major altura
☐ Dolors de cap	☐ Obesitat	☐ Estrenyiment	☐ Desenrotllament muscular
☐ Hèrnia	☐ Vista dèbil	☐ Respiració curta	
☐ Demacració	☐ Reumatisme	☐ Pulmons dèbils	

Noms (escriure'ls ben clars)

Edat Carrer o Apartat de Correus

Ciutat País

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona.
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

22 DE SETEMBRE DE 1931

XXXVI ANIVERSARI DE LA MORT

DE

Innocent López Bernagosi

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA
dedica aquest record a son inoblidable fundador

"Serenitat... Serenitat"

LS grans crits de les revolucions són aquells, que arrossegueu a les masses. No es fa mai una revolució advertint a la gent que cal tenir serenitat i seny; no es llença la gent al carrer dient-los que per a aconseguir la justícia, cal seguir uns procediments determinats, tenir paciència, saber esperar, defensar la raó amb justificacions, etc., etc. Es diu que es farà justícia, i la gent creu que hi haurà, a cada cantonada, una guillotina que, liquidant l'enemic i l'adversari, suprimirà de fet la lluita, o bé es pensa que s'ompliran les presons de gom a gom de tots aquells que no pensen com ells. Es farà justícia, es diu; però no es diu com ni qui. I quan la revolució és granada i comença a fer justícia, les masses, primitivament ingènues, es troben que per a assolir aquella justícia esclatant, cal seguir uns procediments legals, nomenar una defensa, escriure molt de paper i veure la seva raó barrada per les raons dels altres... Llavors, o bé l'element primari creu que li han estafat la Revolució, o bé es pren la suposada justícia per la seva mà, perquè creu que li volen robar la justícia que creu tenir i que, fonamentalment té, mantes vegades.

Això està succeint a Catalunya i als altres pobles que enderrocaren, el 14 d'abril, la monarquia espanyola. Es féu tanta demagògia en els mitings electorals, s'oferiren tantes coses als electors, que ara aquests presenten el

compte a tots aquells que els deien tranquilament que la casa, la fàbrica, la terra, el pis i les dones dels altres eren d'ells, dels qui els votessin i els elegissin diputats. Es féu tanta propaganda subversiva aconsellant que la Revolució donaria això i allò, que la gent, en veure, al cap dels cinc mesos, que la justícia es va fent poc a poc, creu que li han estafat el moviment.

No. No hi ha hagut cap estafa. L'únic que hi ha hagut ha estat una falla entre el desig de fer una cosa i el fer-la. Cal tenir paciència. La Revolució més gran que ha vist la història és la russa, i aquesta trigà quatre mesos a deixar executar els Romanoff, i ha trigat onze anys a organitzar un pla d'activitat organitzadora passant del comunisme de guerra — que per Trotski encara continuaria — a la Nep, i de la Nep al pla quinquennal.

Demagògia. Anarquia. Oferiments gratuïts. La gent, arrossegada pel desig de canviar de règim, va creure bona part del que deien tots aquells herois de míting que estaven convençuts de la màgica de la seva paraula. Després, després ha vingut el governar, la responsabilitat d'enfrontar-se amb els problemes; l'haver de donar-hi solució, i, per tant, el donar la raó als uns per a treure-la als altres; el frenar la paraula davant de les impossibilitats, i els imponderables...

Els que tiraven per herois de barricada s'han vist signant expedients de tràmit, que és menys espectacular, però més concret i eficaç... I llavors ha sorgit en la vida de molts homes la protesta viva dels que es desencanten davant d'un fet que creien meravellós. Una Revolució no era ja el morir a una barricada donant visques a la República. Una Revolució triomfant era governar, o sia preocupar-se de tots els problemes domèstics, locals, urbans: des de fer netejar els carrers a resoldre el problema de l'organització productora; des de tenir en compte el preu del peix a la reforma agrària... Això era molt més incòmode, molt més pacient, molt més discret, molt més vulgar, molt més llarg que no pas aquells actes públics en què un cridava fins a esgargamellar-se tot dient que el sol de la

humanitat avançava; que la vida era un paradís i que calia derrocar enemics invisibles...

La Revolució es fa amb crits. Però es consolida amb actes de govern. S'ha acabat el cridar, el fer el tenoret, el bramar a tort i a dret. Cal imposar una llei del tot esquerrana, del tot avançada, però conscient i enèrgica. Cal acabar ja amb la demagògia dels quatre malvats o dels quatre folls que encara creuen en la necessitat de fabricar anarquistes. No cal esmolir les eines, ni és hora de fer guerres. És hora de fer justícia, però amb sentit de responsabilitat. Una cosa és el moviment de l'home que camina, i una altra cosa són els salts dels epilèptics.

FRANCESC MADRID

Diàleg oït en un quiosc de la Rambla:

—Doni'm "La Vanguardia".

—¿No se'n dóna vergonya, de demanar-la?

UN ESFORÇ LLOABLE

Dies enrera, en aquesta mateixa secció, lamentàvem que mentre s'esdevenien tants de miracles a totes les terres d'Espanya, els catòlics de casa nostra seguissin badant. ¿Què fan, per exemple —afegiem—, els redactors de "El Matí"?

Avui, però, podem dir que el nostre clam no ha estat inútil. "El Matí", en efecte, ha organitzat un bell miracle amb profecia i tot: no res menys que un Crist descolgat, sagnant de bo de bo...

El nostre poble, amb tot, està tan corromput, que no ha respost a tan notable esforç: ha romàs indiferent a les santes maquinacions d'uns homes de bona voluntat.

No res, ja ho deia el cardenal Segura: Estem deixats de la mà de Déu — ve't-ho-aquí.

TOTS?

J. Civera i Sormaní, pseudònim baronívol de Sor Teresa Bonshoms, ha escrit un notable article sobre "La fraternitat dels extremistes".

"Tots els homes — diu en aquest article — compleixen una funció social, i, per tant, no podem eliminar-ne cap".

Tots, tots, senyora Civera? Fins, potser, els vostres amics els capellans?

EL GOVERNADOR I EL SEU "BOTONES"

El senyor Anguera de Sojo ha declarat als periodistes que el governador no va portar cap corona a l'heroi conseller Rafael Casanova, que qui li va portar fou l'Oriol Anguera.

—Té, un altre misteri — direu.

No, avui al govern civil no hi ha misteris: tot és més clar que la llum del migdia. Ens explicarem.

El senyor Anguera de Sojo, governador civil de Barcelona, no es rebaixa, és clar, a dur corones, sinó que hi envia el seu botones: l'Oriol Anguera.

¿Voleu res més natural?

ESPERIT DE MULTITUD

Rubèn Darío, aquell pobre, estimat i gloriós Rubèn Darío — avui oblidat massa ràpidament, massa injustament —, en deia "el vulgo municipal y espeso". "El vulgo municipal y espeso" és el que ahir aclamava Primo de Rivera, i avui aclama la República; el que ha fet els èxits d'una revista imbecil com Què és gran Barcelona! o d'un film com "El desfús del amor", de la mateixa categoria que la revista; és el que fa les coses perquè sí, sense altra justificació.

El passat dissabte ens havíem de reunir amb uns companys en un restaurant: a sopar, naturalment — perquè per això anàvem a un restaurant — i a parlar de política. El restaurant és un d'aquests que, sense saber el com ni el perquè, estan de moda i tota la gent en parla. El restaurant era ple de gom a gom, i nosaltres no trovàvem taula. L'amo s'oferí a posar-nos uns trapezis i a tirar-nos el menjar des de la cuina estant. Nosaltres, enemics de les complicacions, no acceptàrem.

I anàrem a un altre, a un altre que no tenia fama, que no estava de moda, però en el qual s'hi menjava bastant més bé. La gent, però, la gent del sentit comú i no del sentit propi, preferia menjar malament i amb empentes en un restaurant de fama i de moda que en un on el saló fos elegant i confortable, el servei correcte i el menjar saborós i net.

Això m'ha fet pensar en un petit restaurant del passeig de Gràcia — cantonada a Diputació —, el restaurant Mizra, que jo freqüento. És elegant, chic, senyor. Però gairebé mai no hi ha ningú. Hi ha tan poca gent, que nosaltres, quan no hi dinem, fem tres o quatre consumacions — procurant que siguin de les cares: una copa de "Cuvooissier", una copa d'"advocaat", un whisky "Antiquary", que té una lleu dolçor —, per a suplir els que no vénen, els que tenen el mal gust de no venir.

A nosaltres, però, ja ens plauen, el silenci i la soledat d'aquest petit restaurant del passeig de Gràcia. A l'amo, però, no li deuen fer cap gràcia.

Per aquest mal gust de la gent — de la gent que va no allà on vol, sinó allà on li diuen —, nosaltres podem estar sols en aquest salonet confortable i elegant del Mizra. Però si la gent no hi va, tampoc no hi podrem anar nosaltres: perquè l'amo, que no deu ésser amic del silenci i la soledat, tancarà.

VIRAI

**Demà, dissabte, no deixeu de comprar
"LA CAMPANA DE GRACIA"**

Capricis i paradoxes

ELS CANTS DE LLIBERTAT

Llibertat! Liberalisme!... No podeu obrir un diari, un periòdic qualsevol, sense llegir aquests mots a cada ratlla; no podeu sentir un discurs on no hi vibrin a cada paràgraf. La T. S. F. els repeteix i els fa arribar als reconcs més amagats del nostre país: als poblets rurals, al fons de les llars més reaccionàriament burgeses. Es inútil tapar-se les orelles. En els llocs i en els moments més insospitats, sentireu clamar o proclamar la santa Llibertat. Fins avui la reclamen els capellans i les monges: la reclamen aquells que fins avui havien proclamat que "el liberalismo es pecado".

Naturalment, molts d'aquests liberals no volen la llibertat sinó per anar contra la llibertat mateixa. No és estrany, doncs, que en parlin. A qui, però, m'ha fet estrany de sentir-ne parlar és a un escriptor com Josep Maria Salaverría. Salaverría, liberal? El cantor de l'Espanya monàrquica, l'exaltador de la pútrida aristocràcia espanyola, el propugnador del feixisme, ¿és possible que gosi parlar de llibertat?

No obstant, és així. En un article recent de "La Vanguardia" parlava de "la sagrada virtut de ser libre"... Es monstruós!, potser direu. I, no obstant, en aquell article crec que Salaverría ha estat sincer. Ho ha estat almenys per uns moments. I sabeu què és el que ha fet aquest miracle? El record d'un poeta. En passar per la plaça de Villarreal d'Urechu, es detingué — diu ell mateix — davant de l'estàtua d'Iparraguirre, el famós cantor basc. El record de les cançons d'aquest home representatiu de la terra basca enterneix un moment aquest altre home dur i no pas gens sensible que és Salaverría. El cantor de la terra emociona al mateix que n'ha renegat. I no és pas que en l'article alludit Salaverría faci cap afirmació nacionalista. Al contrari, Salaverría procura fer esborradissa la significació simbòlica d'Iparraguirre, llevar a la memòria de la seva mort tot el que pugui tenir d'afrosa tragèdia nacional. Però no importa; el cert és que Salaverría, el basc castellanitzat com Unamuno, per un moment ha sentit tota la grandesa que hi havia en l'himne de llibertat del cantor del seu poble.

I d'això no cal estranyar-se'n. Són els poetes sempre els que han ensenyat d'estimar la Llibertat. En el fons de tots els grans moviments de llibertat dels pobles, hi ha un poeta. Els poetes són els creadors i els forjadors de les nacions. No hi ha cap gran país que no tingui el seu cantor nacional, cap gran país sense la seva epopeia. I això, igual en els moments més llunyans de la Grècia antiga, amb Homer, com en la Catalunya renascuda, amb el poeta de "L'Atlàntida". Fins no és sols la pròpia llibertat que estimen els poetes, sinó la dels altres pobles. El cas de Byron, morint per la causa grega, és ben simbòlic. En els

Les darreres declaracions d'En Llapissera

Com que es considera un home que ha perdut la col·locació i ha de fer estalvis, fins es porta les maletes ell mateix.

temps moderns, encara D'Annunzio, poeta màxim d'Itàlia, té el gest magnífic de conèixer la glòria militar, muntant en la seva àguila de cer. Però si la majoria dels grans poetes europeus actuals, no han estat bel·licosos, és perquè la guerra no era la llibertat; perquè la llibertat dels pobles i dels homes era en la causa de la pau.

Catalunya és terra de poetes. Tot el seu moviment renaixentista és impulsat principalment pels poetes. Per això tenim fe en el nostre esdevenidor. Mentre la veu dels nostres poetes no pugui ésser ofegada, no hi ha por que es forgin noves cadenes per a les nostres mans. Llur veu entrencaria els ferros, i fins els homes més incivils d'Espanya, com Salaverría, es sentirien impressionats per aquest clam de llibertat.

DOMÈNEC GUANSÉ

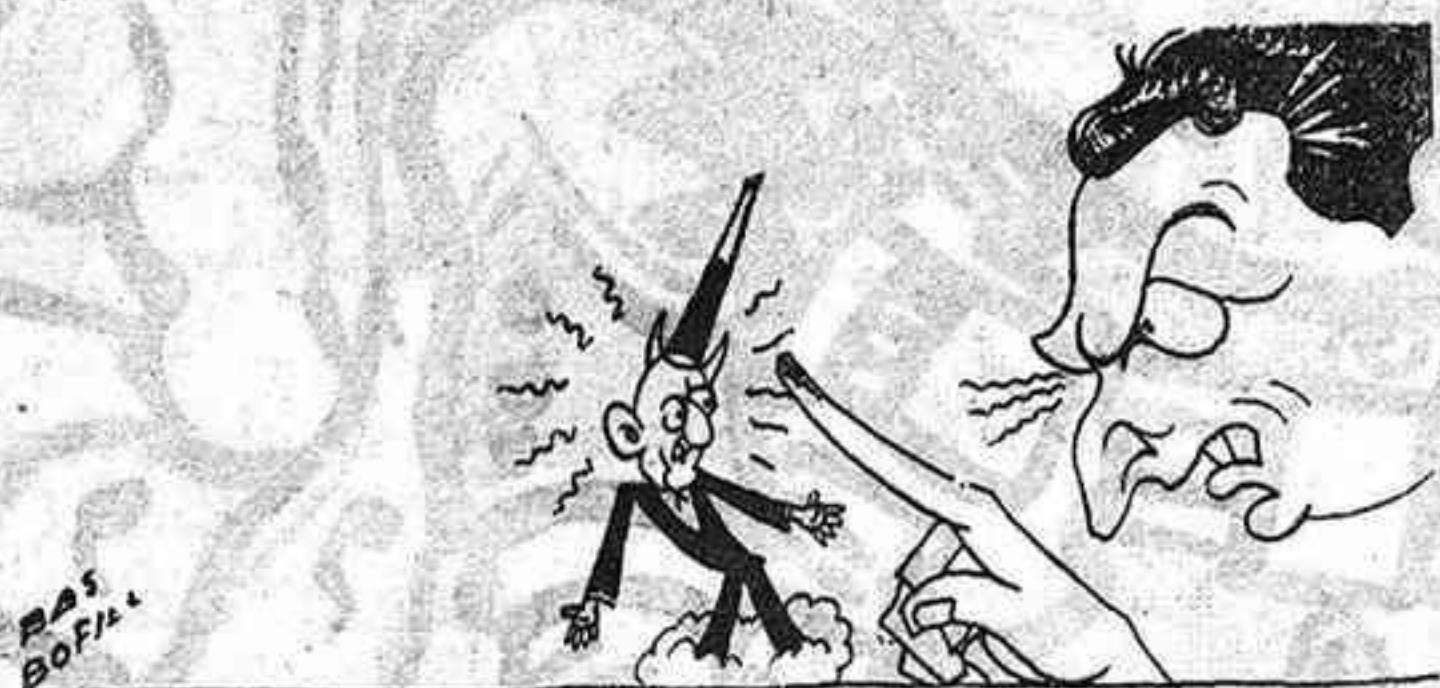
Cròniques d'estiuejant

L'audàcia d'un lector. — Raonaments, raonaments i més raonaments. — Una dictadurada.

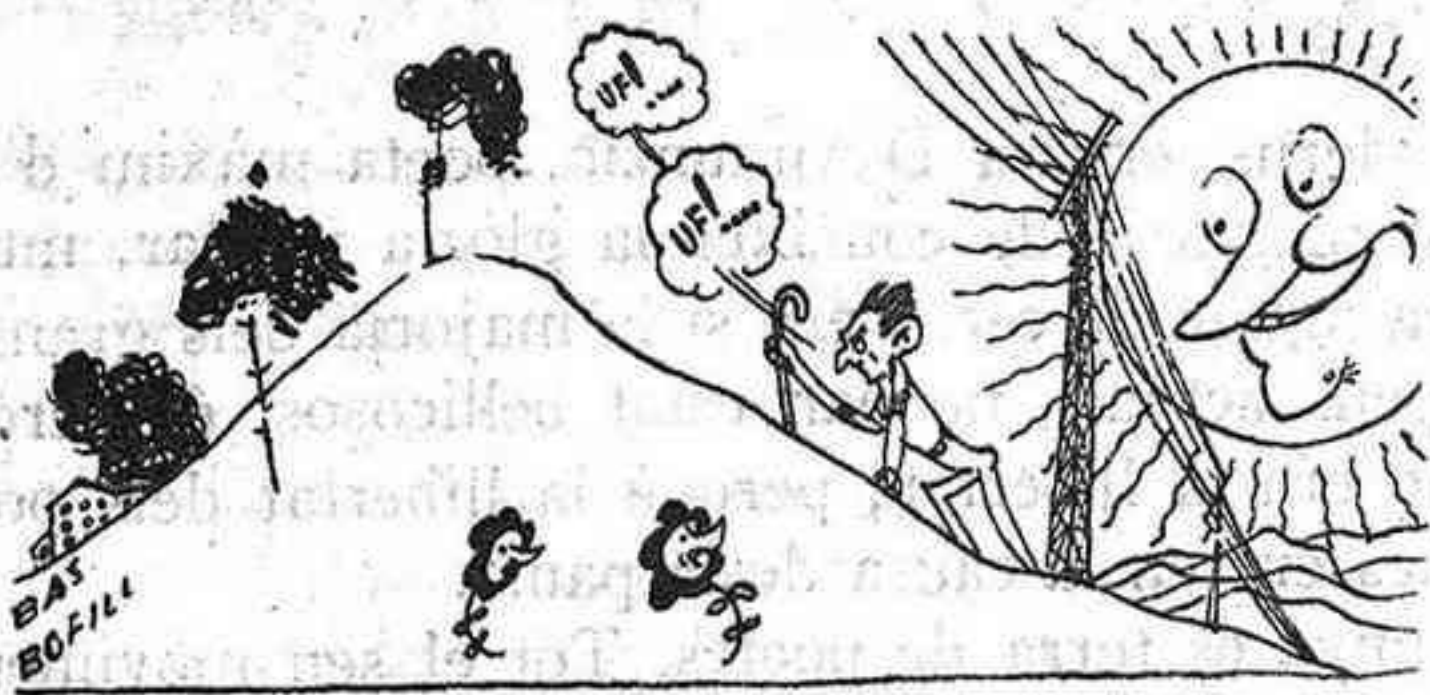
—Com deia en la meua crònica anterior...

Un lector indiscret. — Però, escolti: si d'això ja fa cinc setmanes. Qualsevol se'n recorda! Vostè és un mandra, Bas Bofill.

El cronista. — Home... té raó i no té raó. M'explicaré. Efectivament, fa cinc setmanes que vaig escriure la meua darrera crònica. Però, ha de tenir, vostè, en compte que precisament aquestes cinc setmanes han estat les del meu modest estiueig. I, ja sap vostè, amable i estimat lector, el

que és un estiueig? Sobretot un estiueig com cal? Un estiueig, podríem dir-ne, legal? Oh, fixi-s'hi bé, eh? Ha de pensar que tot allò d'anar a "reposar una temporadeta" a "deixar per unes setmanes la febre i l'activitat de la ciutat", és un "mito", un "camelo", que diria la senyora d'En Calvo Sotelo. I si no ho deia, cregui'm que ho sentiria, perquè seria la primera senyora que em faria quedar malament. La primera senyora de les que no conec, està clar. Les que conec, em fan quedar malament sempre. Però, a ço que anàvem. Estiuejar és fer una excursió fins a rebentar-se per anar a prendre l'aigua medicinal, en el propi manantial. Fer la pesca d'un cansanci i, amb paciència i amb una canya aparellada a l'efecte, d'algun peixet en miniatura, per esperar el dinar. Fer una cacera (és un dir, està clar!) recurrent trenta-set quilòmetres de terreny accidentadíssim, per a passar la tarda. Ballar com un desesperat per a esperar el sopar. Anar al Teatre, del poble, per a poder dormir amb la màxima incomoditat en uns seients de fusta blanca disfressada de melis. Parlar amb els còmics, fins a la matinada, de coses que a hom no li interessien, com sol passar sempre que hom parla amb còmics. Anar a descansar (?) en un llit que és una imitació perfecta d'uns carrers d'aquells de pagès, empedrats amb palets de riera posats de cantell. I esperar el matí. Espe-

rar el matí amb l'ull aclucats per la son, i l'orella dreta, escoltant per força, naturalment, les molles d'una cosa que la mestressa assegurava que era un somier i que, a cada respir que hom fa, correspon amb una audició musical que

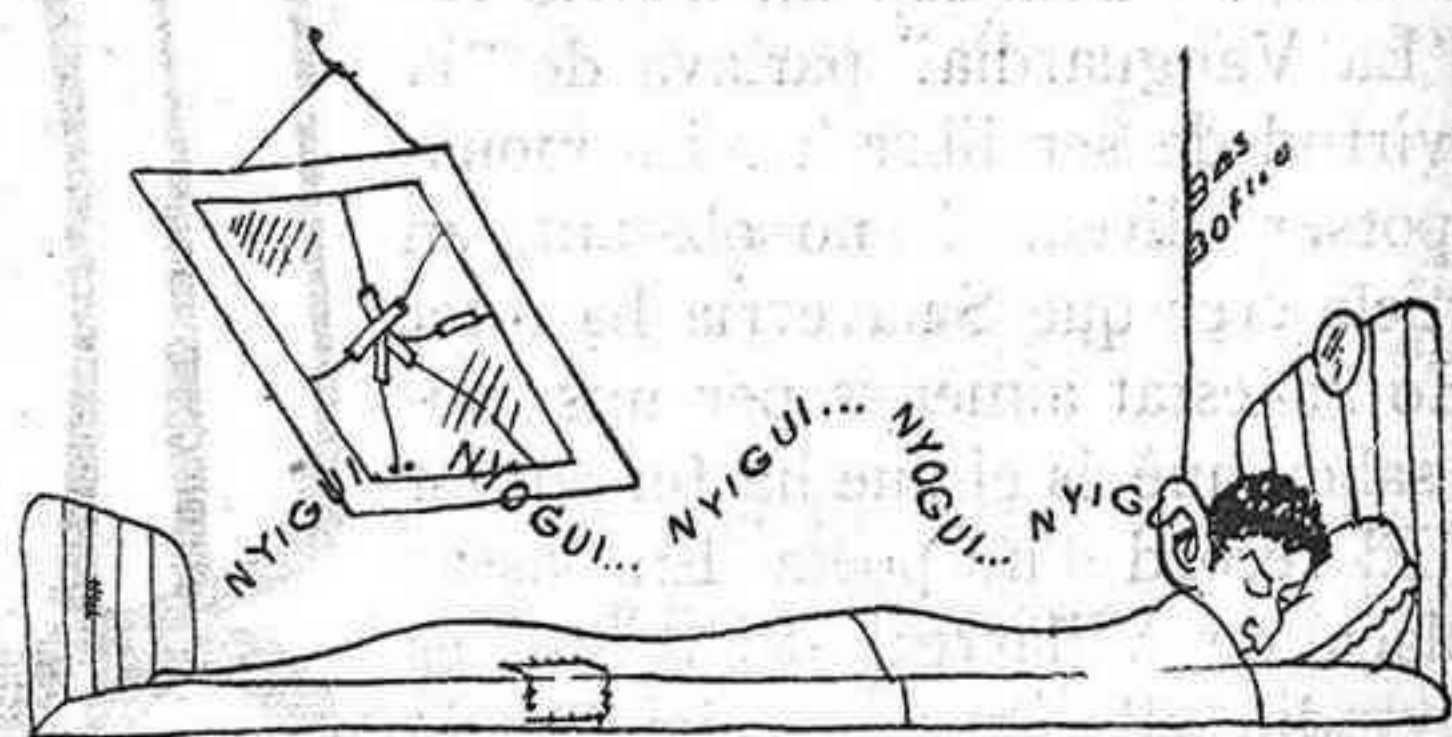
no té res a veure amb la "musica da camera". L'arribada puntualíssima, a vegades, de les cinc campanades del rellotge de l'església parroquial, del poble. I amb les cinc campanades, el soroll mal educat dels motors dels autònibus de línia. Les paraules gruixudes dels pagesos. Els lladrucs dels gossos proletaris, de poble. Les petjades sonores cent per cent, de les mules. El xerroteig descarat de les orenetes. L'escàndol de rentamans i de gerros que, perquè es vegi que són matiners, fan els veïns de les habitacions contigües; aquells veïns de les fondes de pagès, tan odiats pels que tenim el costum sant de llevar-nos tard. I a llevar-se, i apa! altra vegada d'excursió (?!?!!) A cansar-se. A fer salut, tot perdent-la. A adobar-se els pulmons tot espatllant-se els peus. I així durant cinc setmanes.

El lector indiscret. — Sí, però...

El cronista. — Permeti'm. Amb aquest programa, què vol fer? Com vol escriure una quartilla, si hom no té esma ni per escriure un monograma. Després, que, hom té tanta feina a no fer res, que quasi no té temps ni per escriure a la família. Es ara, estant a Barcelona, amb tasca fins al coll i lligat per innumbrables activitats, que hom té temps per tot. Es ara que penso donar algunes impressions i contar alguns moments viscuts del meu estiueig. I no en parlem més, i anem a la tasca!

El lector indiscret. — Però, escolti...

El cronista, una mica picat. — No escolto res, i faci el favor de callar! Tingui una mica més de respecte als altres lectors, senyor meu! Quin desgraciat! Que no es dóna compte que destorba? Que no se li ocorre que pot

molestar altres ciutadans que, amb el mateix dret de vostè, volen llegir amb quietud de claustre monacal benedictí? Que no ho veu que està donant un espectacle gratuït, i avui, de gratuït, no es dóna ni el "bon dia"? Que no ho veu, repeteixo, que si tots els lectors parlessin i opinessin en veu alta, com vostè, això seria un mercat de Calaf? Un daltabaix? Una "hecatombe"? Una sessió de l'Ajuntament? Que no ho sap que "vale més callar que concejalejar"?

I el lector indiscret, calla. I no calla, precisament, perquè em doni la raó, ni perquè l'hagi persuadit amb la meua frase cervantina. (Ho va dir Cervantes, allò, oi? Ah, no? Caram, dispensin! Però ho devia dir algú altre, no troben?) El lector indiscret calla, perquè sap que, si no ho fa, com que jo sóc l'autor, d'una plomada el faig emmudir per tota la vida. (Això és energia!) Sóc l'autor, repeteixo, i faig el que em dóna la gana!

Amb el que queda demostrat una vegada més, que, tots els homes, per liberals que siguem, sempre tenim un moment que ens afalaga fer de Mussolini.

I, ara, restablerta la calma i aconseguida la normalitat, a tall d'Anguera de Sojo, esperarem la setmana que ve.

JOAN BAS BOFILL

Madrid, vist per una esclletxa

El senyor Sàinz Rodríguez, catedràtic, ex-assembleista i diputat de les Constituents, va aixecar-se a parlar, fa pocs dies.

I gairebé tota la tribuna en pes es va alçar, deixant l'ex-parlamentari de la dictadura que s'anés esbravant.

Al senyor Sàinz Rodríguez, des de llavors, ja li han trobat motiu els xafarders madrilenys.

Li diuen: *el del espléndido aislamiento.*

* * *

Per cert que el senyor Sàinz Rodríguez, en el seu discurs, que fou escoltat per una dotzeneta escassa de membres del Parlament, es va mostrar fervorós defensor dels capellans i de les ordres religioses.

Això no va deixar de fer certa gràcia a la gent, perquè el senyor Sàinz Rodríguez, a més de catedràtic i ex-assembleista, té un altre títol: és director de "Muchas Gracias", aquell periòdic per a *viejos verdes* que va fundar fa uns quants anys l'Artemio Precioso.

¿Serà veritat allò que deia En Francesc Pujols que entre la clerecia hi ha el més nombrós i escollit de la clientela dels periòdics galants?

* * *

El senyor Royo Villanova, aquell menjacatalans de Valladolid, va dir als passadissos del Congrés que ell s'oposaria a l'Estatut de Catalunya, perquè per això l'havien votat 28.000 electors.

Però el mot no va plaure gaire a la majoria d'aquests 28.000 electors, productors de blat del Nord de Castella, als quals Catalunya no els preocupa poc ni gaire, i el que volen és que es mantingui la tassa i el conreu sigui remunerador.

* * *

Madrid té un do especial, i és el de errear, de cop i volta, l'acudit, el mot just i encertat, el *calèmbour* sobre el darrer esdeveniment. I això, en hores, gairebé en minuts.

Els nostres lectors han vist sens dubte les declaracions d'En Llapissera a un periodista hongarès, en les quals deia que es considerava com un home que ha perdut la collocació. Doncs, bé. ¿Saben vostès com, els *golfillos* de la Porta del Sol que venen *La Voz* i l'*Heraldo*, anunciaven aquesta nova?

—*¡La Voz! ¡El Heraldo! ¡Con las declaraciones del Primer Sin Trabajo de España!*

* * *

Per acabar, els encolomarem el darrer conte que corre per les tertúlies i les penyes madrilenyes. Es fet a l'esquena d'En Cambó, a qui hom considera, políticament, més cadàver que En Garcia Prieto.

En Cambó va a Fontainebleau a veure el seu sobirà (Hom sap que En Cambó, oficialment, no ha deixat d'ésser addicte a la monarquia). Parla amb l'Alfons i, amb l'aire compungit amb què presentaria el balanç d'una societat en suspensió de pagaments, diu:

—Ja ho veieu, Majestat. S'ha perdut tot. Jo i el meu amic, l'anarquista de Terrassa, bé vàrem fer tot el que vàrem poder i saber, però... fou inútil. Allò està llest i ben llest, i puc assegurar a Sa Majestat que mai més no tornarà a ésser rei d'Espanya.

—De debò? —exclamà En Llapissera, transportat de joia. — De debò?

—Dissortadament, senyor, crec que tot està dat i beneït.

—Déu meu! Quina alegria! —exclama l'ex-rei.

I corre a cercar la seva dona, els seus fills, el duc de

Miranda i tota la patuleia que els ha acompanyat a l'exili: —*¡Victoria! ¡Hijos míos! ¡Miranda! — exclama. — ¡Volveré a reinar en España!*

Tothom inicia un moviment de sorpresa. ¿S'haurà tornat boig l'ex-august personatge? Però aquest, endevinant sens dubte l'escepticisme de la seva família i dels seus cortesans, afegeix:

—*¡Sí, sí! ¡Volveré a reinar! ¡Cambó acaba de decirme todo lo contrario, y como es un hombre que no acierta ni una!...*

Noble amor

(SONET)

Camino per l'oblit, on m'has llençat,
com per un laberint sense claror;
m'atreies com la llum al papalló,
i les ales del cor se m'han cremat.

Mes si una altra passió t'ha il·lusionat,
jo proclamo el teu dret a la il·lusió;
com l'orenell que solca l'horitzó,
voli, voli l'amor, amb llibertat.

El teu mirar, alhora inquiet i pur
—boira grisosa i lluminós atzur—
evocaré en moments de melangia,

i amb el poder sublim d'imaginar
—freturós de consol i d'estimar—
creuré que vens a fer-me companyia.

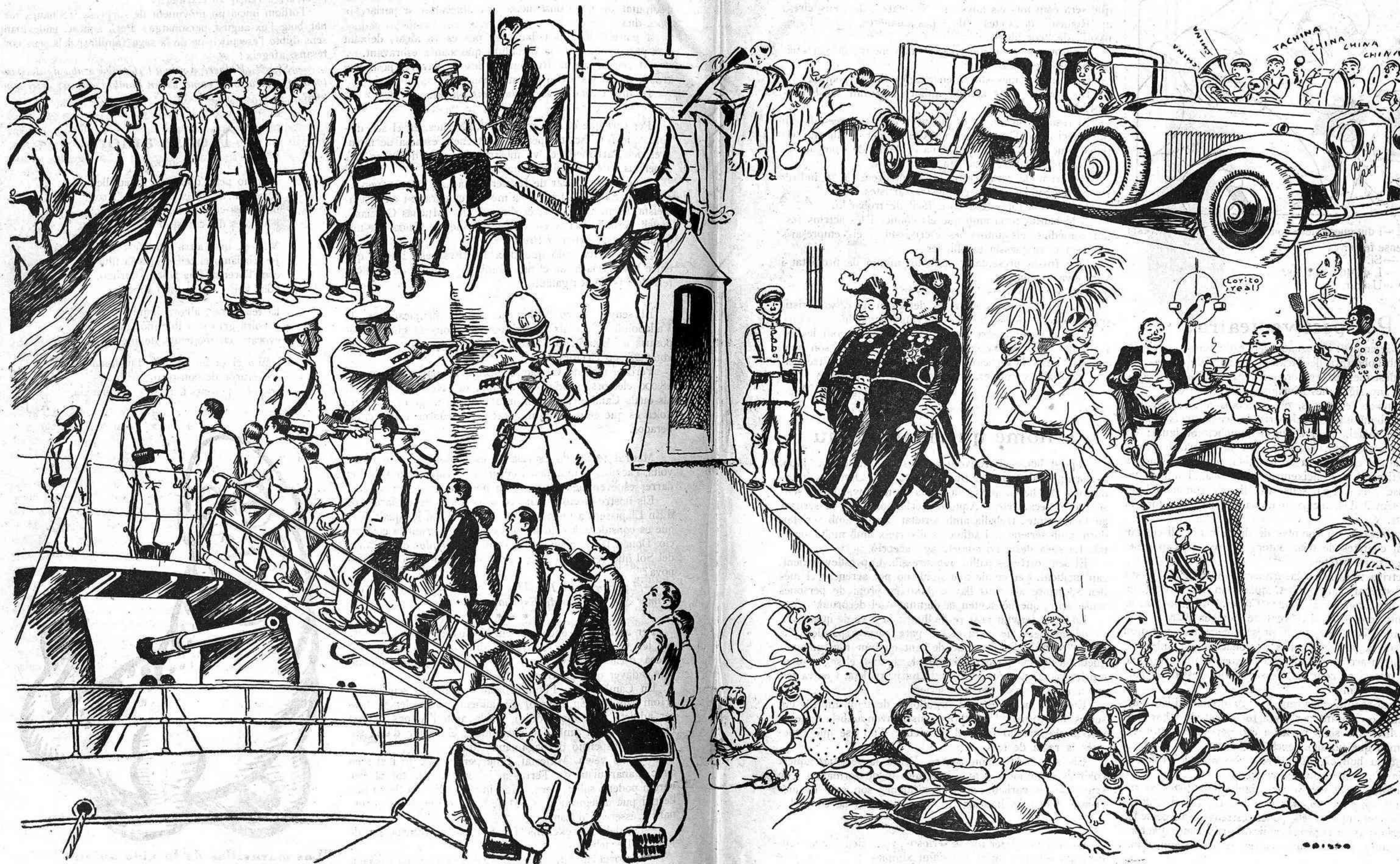
L. A. J.

“Las maravillas de la vida animal”

El senyor Rodrigo Soriano o la foca il·lustrada del Circ Krone.

LA JUSTICIA DE LA REPUBLICA

Com tracta els vaguistes republicans

Com tracta els conspiradors monàrquics

—I diu que aquest home fa molts anys que està sense feina?

—Sí.

—I, de quin ofici és?

—Usurer.

Perspectiva teatral

Som a Setembre: la tornada dels estiuejants coincideix gairebé amb l'obertura dels teatres de ciutat, els quals comencen aquest mes les temporades d'hivern. No crec, però, que aquest any sigui més afortunat que els altres.

Les mateixes empreses, els mateixos autors, idèntics projectes, l'abundosa carrincloneria de sempre pels nostres escenaris, el mateix avorriment del públic, tot igual; tot seguint la pesada ruta establerta per la rutina. Exploraran, com altres anyades, la frase buida, però estrident; la manca d'ètica, el desconeixement de l'ètica. Tindrem un teatre sense vida pròpia, sense cap llei de conductibilitat, sense un senyal d'emancipació digna per part d'autors ni d'intèrprets.

Els empresaris, en comptes de discutir art, discutiran tarifes; en comptes de triar autors i obres, triaran capelles i concessions ocultes.

Les actrius treuran en la primera estrena aquell vestit que van estrenar l'any disset, quan van interpretar *La Dama de les Camèlies* al Centre Cultural d'Ulldecona, és clar que metamorfozat al corrent de la moda d'ara.

Els actors, els actors de la present generació, seguiran desconeixent la psicologia dels personatges que interpreten, i seguiran acceptant l'art escènic com a mitjà de vida, el mateix que si en comptes d'ésser actors fossin els partiquins de la cantonada.

La crítica seguirà enlairant les produccions d'En Guerrero i Alonso, i tirant per terra tot intent de labor dins el gènere líric que sigui portat a cap per algun autor fill de Catalunya que no sigui encara cèlebre.

Davant un bunyol d'En Vives, deixaran de recó una excel·lència d'un autor que no coneguin.

Els autors que a més a més siguin periodistes, o crítics, tindran cura de no atacar amb llurs judicis aquells empresaris que suposen els poden estrenar una comèdia. Als camerinos de categoria seguiran malparlant d'autors, crítics i autors, mentre sigui palesa la seva momentània absència.

Els comedians seguiran parlant malament un dels altres.

Les obres estrangeres, la traducció de les quals serà encarregada a tant la ratlla, i les signarà bonicament un empresari, seguiran estragant el paladar del nostre públic, que serà com tots els anys: a "Novetats", de Pensilaires; a "Romea", de Vetes-i-fils i passamaneres, i a l'"Espanyol", de "corridos".

L'autor que sigui més poca-solta i menys delicat guanyarà més pessetes.

L'empresari més sincer en guanyarà més poques.

Els còmics i les actrius millors seguiran sense contracte.

El resultat de tot, ja es pot preveure: tournées d'estiu que precisaran d'un anunci al "Ciero" per assabentar els pobles que no es realitzaran. Una epidèmia de Companyies fent *bolos* i *tournées* que ningú no cobra.

Parlarem de crisi teatral i ens doldrem de la indiferència del públic envers els nostres artistes...

El remei a tot plegat fóra fàcil de trobar-lo.

N'hi hauria prou amb què els còmics i les actrius fessin comèdies, els autors les escrivissin, i els empresaris sabessin o vulguessin escollir-les.

Que fossin presentades amb un mínim de propietat i vergonya escènica.

Que els intèrprets les estudiessin.

Que certs primers actors es deixessin de *cebes* artístiques, i que al públic li donés la gana d'anar-hi.

No tot en el nostre teatre són calamitats com les esmentades. Hi ha excepcions, que per lo escasses són honoroses... Però d'excepcions no en pot viure el nostre teatre. Les carrincloneries, llastimosament, les ofeguen

FRANCESC OLIVA

L'home que mai no riu

Aquest home el trobareu a totes les latituds; al Japó, a Portugal, al Nord, al Sud, a l'Est i a l'Oest. És internacional. És herba que es fa a tots els terrenys; herba sense flaire, seca, gris... Aquesta herba-home, de la serietat en fa un culte: treballa amb serietat, menja amb serietat, dorm amb serietat... i àdhuc es diverteix amb molta serietat. La seva dèria no admet cap excepció.

El seu rostre és pàllid, inexpressiu. Cap esdeveniment, cap incident, per còmic que sigui, no pot arrencar el més lleu somriure als seus llavis. Això és propi de persones sense seny, que no senten la dignitat o el decòrum.

Lo de la serietat ja li ve de lluny; ja li ve de quan anava de bolquers, de quan el seu pare portava patilles i sa mare "moño". És clar que de tant en tant reia una miqueta, però molt poquet. Després de sortir-li el segon queixal ho va deixar córrer, lo de la mitja rialleta, i es va posar a fer l'ofici de persona seriosa.

Els seus pares estaven orgullosos de tenir un fill tan seriós, tan formal. I a tothom l'ensenyaven amb la mateixa satisfacció que ho faria el propietari d'un ase que conegués la regla de tres.

Els seus vestits són negres. Per a la serietat, aquest color és el millor i el que dona més to de formalitat i de seny. De les corbates no cal parlar-ne: són més fosques encara. I la roba interior?... Més val deixar-ho córrer!...

No vulgueu ésser massa seriosos; rieu, rieu força... encara que algun ximplet vos digui ximples...

EL NOI GRAN

Film de la setmana

Dilluns

Es tributa un homenatge
al President Macià,
i altre cop es manifesta
el gran poble català.
Ha estat la millor resposta
que tots podíem donar
a la campanya de Premsa
que s'acaba d'iniciar.

Dimarts

Un que put a dictadura,
ha rebut una lliçó
en el Congrés. Els diputats
s'han aixecat de l'escó
i l'han deixat parlar sol.
Com que això de la vergonya
ni pot comprar-se ni es ven,
cal recordar a aquells tipus
que no volem "catipén".

Dimecres

Un "Visca l'Ajuntament!"
avui, lectors, cridarem.
Vulgueu tots acompanyar-nos;
com més serem, més riurem.
La qüestió dels autobusos
s'ha fallat resoltament
no deixen apujar-los.
Visca el nostre Ajuntament!

Dijous

Com si fos a casa seva
i amb tota tranquil·litat,
ha vingut a Barcelona
i n'ha tornat a marxar,
nostre volgut i enyorat
general Barrera.
(Amb un flabiol sonant
portava al darrera
la Comissió
de Responsabilitats.)

Divendres

Hem pogut commemorar,
sense por ni entrebancs,
aquell onze de Setembre
de les nostres llibertats.
Ens han dat, altra vegada,
la raó més contundent:
Allunyant-ne els policies,
no es promou cap incident.
I la nostra teoria
que ara han pogut comprovar,

—Ave Maria!...

—Què desitjava, senyora?

—Ai, perdoni! En veure tantes armes, m'havia pensat que això era una sagristia.

fa dos-cents anys l'aprenien!
Mai no els sortia del cap!

Dissabte

S'inaugura el tren aeri
Montjuïc-Sant Sebastià.
Sense cap ensopegada,
ara tots podrem volar,
amb seguretat quan menys,
que si caiem daltabaix,
no ens aixafarem la closca
i tan sols prendrem un bany.

Diumenge

Després de donar la volta
per tota la nostra terra,
han arribat a l'Estadi
els "reis" de la bicicleta.
A tots ells, una encaixada;
Déu els conservi l'humor
i força a les pantorrilles
per tornar-hi dintre poc.

DOMÈNEC DIUMENGE

TELLO VALADE

TALIA

Una llegenda serveix a M. Thons de base per a fer la comèdia en dos actes "El Dragó del Patriarca", on alternen amb molt bon encert les escenes còmiques i sentimentals, els personatges molt encertats parlen un llenguatge fi, no barroer, com molts creuen que és el valencià, la qual cosa demostra que per a fer riure no s'han de rebuscar acudits de mal gust.

La mateixa nit del dimarts s'estrenà "El rei de les auques", del mateix autor. Aquesta obra és un cant a València, un cant al camp i a la ciutat, instigant-les perquè s'ajuntin per fer un poble gran; és també un cant a la llibertat.

Aquestes dues obres no es pot negar que són fetes per un poeta.

La interpretació per part de la companyia valenciana del teatre Alkàzar, molt ajustada; cada artista fa ressaltar el mèrit personal en el seu corresponent paper.

Poden estar satisfets artistes i autor de la favorable acollida per part del públic.

ENTRE ACTES

Emili Vendrell torna a ésser a Barcelona, i darà unes funcions al Nou. Sembla que té en preparació una "tourné" a

Buenos Aires, on actuarà al front d'una important companyia, per a la qual compta ja amb valuosos elements.

Antoni Alarma ha estat contractat per Novetats.

Blanca Negri i Alady al Poliorama

De fa uns quants dies, actua al Teatre Poliorama un magnífic conjunt d'atraccions entre el qual figuren els eminents artistes Blanca Negri i Alady.

Blanca Negri ha triomfat una vegada més amb el seu art personalíssim, que l'ha col·locat ràpidament entre les "stars" de més fama de les "varietés"; i Alady, el graciosíssim Alady, ídol del nostre públic, ha confirmat el cartel que té conquerit a Barcelona.

ESQUELLIOTS

Malgrat haver estat suprimits tots els títols nobiliaris, seguim llegint el "Conde" de Romanones per ací i el "Conde" de Romanones per allà.

Ens sembla que ja comença a ésser hora d'anomenar els homes pel seu nom.

✱

Hem rebut una carteta signada per una dotzena i mitja de dones, en la qual protesten que, en anomenar la Casa Gran, en diem el "safareig".

Segons diuen les nostres amables comunicants, no hi ha dret que les insultem i comparem les sessions de l'Ajuntament amb el lloc on elles hi van a treballar.

✱

Estem desitjosos de veure quin galimatias s'ha armat la Generalitat amb les cèdules personals. Si abans d'atorgar-nos l'autonomia ja no permeten que ens siguin rebaixats els impostos, què podem esperar-ne més tard?

✱

"La Vanguardia", seguint la gresca, posa en dubte que a la Generalitat es rebin nombroses adhesions.

Però, com tots els mentiders, s'arriba a creure que al carrer de Pelayo hi portin les cartes a carretades.

✱

Aquest any s'ha commemorat la data de l'11 de Setembre amb tota solemnitat. I no s'han hagut de lamentar alteracions d'ordre.

On eren els matalassers, divendres de la setmana passada?

Es devien enyorar, a la Delegació de Policia del carrer d'Ortigosa!

O és que la policia també hi va portar alguna corona?

✱

Com era d'esperar, la llumenera d'En Melquíades Alvarez s'ha mostrat contrari al federalisme.

I contrari a la separació de l'Església de l'Estat.

—Sobretot, faci constar en l'atestat que aquestes armes són de 1909.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

SINGLOTS POETICS DE Frederic Soler (PITARRA)

La butifarra de la llibertat	original	1 acte	Lo punt de las donas	jogina	2 actes
L'esquella de la torratxa	paròdia	2 »	L'últim Trençalós	original	
Lo Cantador	»	2 »	L'Africana, paròdia de aquesta mag-		
Lo castell dels tres dragons	original	2 »	nífica òpera		
¡Cosas del oncle!	»	1 »	Gra y palla, paper per a matar ratos,		
Ous del dia	paròdia	2 »	col lecció de poesies		
Las píldoras de Holloway	original	1 »	Lo boig de las campanillas	jogina	1 »
Si us plau per forza	»	2 »	El Profeta, paròdia d'aquesta magni-		
Un mercat de Calaf	»	2 »	fica òpera		
Un barret de riallas	»	1 »	Faust, paròdia d'aquesta magnífica		
La venjansa de la Tana	paròdia	1 »	òpera		
La vaquera de la piga rossa	»	2 »	Liceístas y cruzados	original	2 »
Las carabassas de Montroig	original	2 »	Los héroes y las grandezas	»	2 »
En Joan Doneta	»	1 »	La mort de la paloma		

Preu de cada singlot 0,60 ptes.

Les 24 obres enquadrades luxosament, pessetes 20

El culto al desnudo

por ROGER SALARDENNE

Precio: 5 pesetas

Mónita secreta

Instrucciones reservadas de la Compañia de Jesús

Precio: 1 peseta

DOCTOR KOENHLI

Novísimo arte de amar

Precio: 3,50 pesetas

Mapes i Guies Michelin

PER A

AUTOMOBILISTES

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes

La llibertat americana il·luminant als empleats de Telèfons